

LATVIJAS REPUBLIKAS
FINANŠU MINISTRIJA

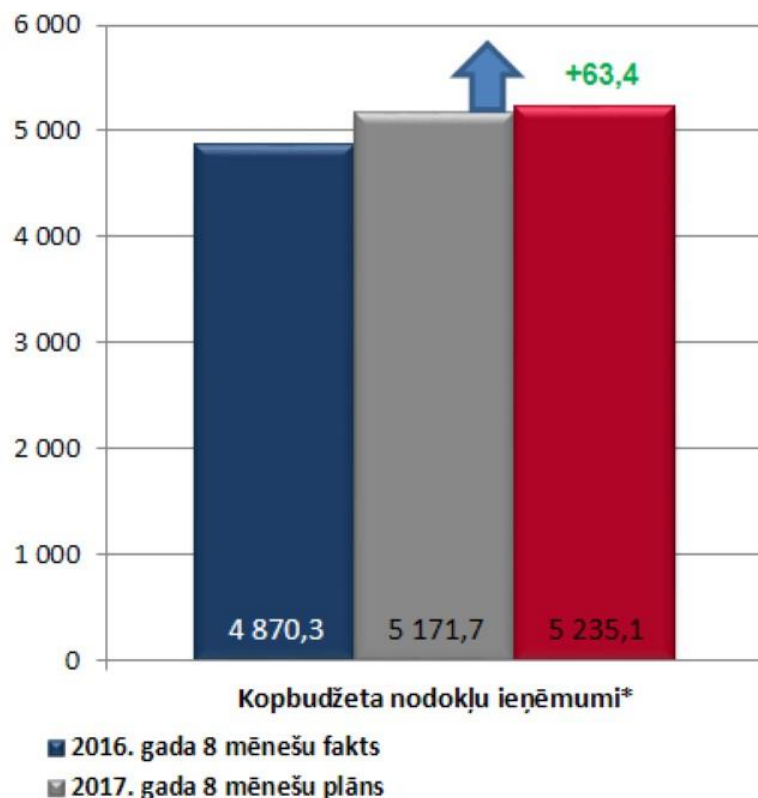
Gadskārtējā valsts budžeta un vidēja termiņa budžeta ietvara likumprojekts 2018.-2020.gadam

Finanšu ministrija, 2017.gada 10.oktobris, NTSP sēde

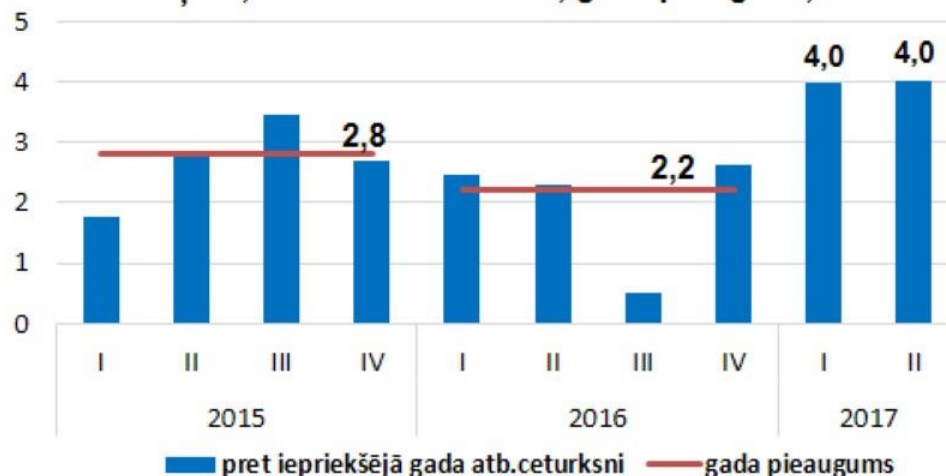
Kopbudžeta nodokļu ieņēmumu izpilde 2017. gada 8 mēnešos apsteidz plānoto - tas nodrošina stabilu bāzi vidējā termiņa ieņēmumu prognozei

Nodokļu ieņēmumu plāna
pārpilde kopbudžetā ir 63,4
milj. euro jeb 101,2%.

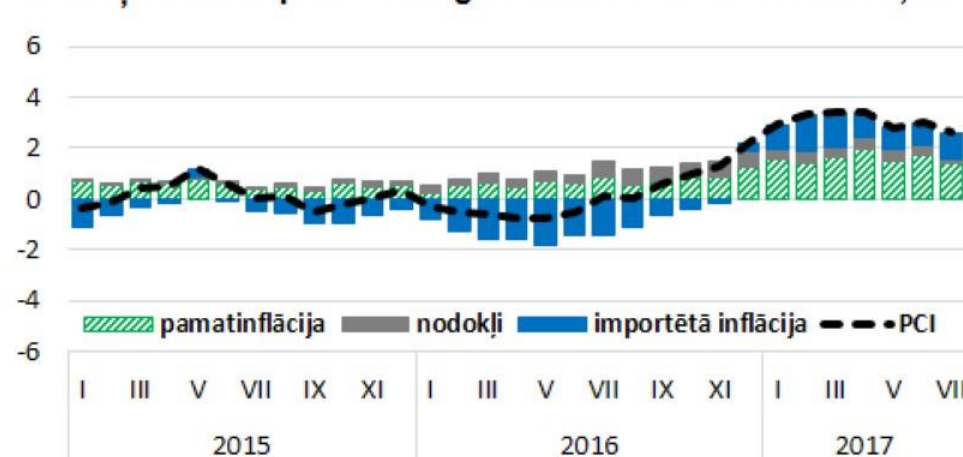
*nēskaitot sociālās apdrošināšanas iemaksas valsts fondēto pensiju shēmā

IKP izmaiņas*, salīdzināmās cenas, gads pret gadu, %

* pēdējā CSP datu korekcija veikta: 02.10.2017.

Patēriņa cenu kāpums 2017.gada 8 mēnešos sasniedzis 3,1%

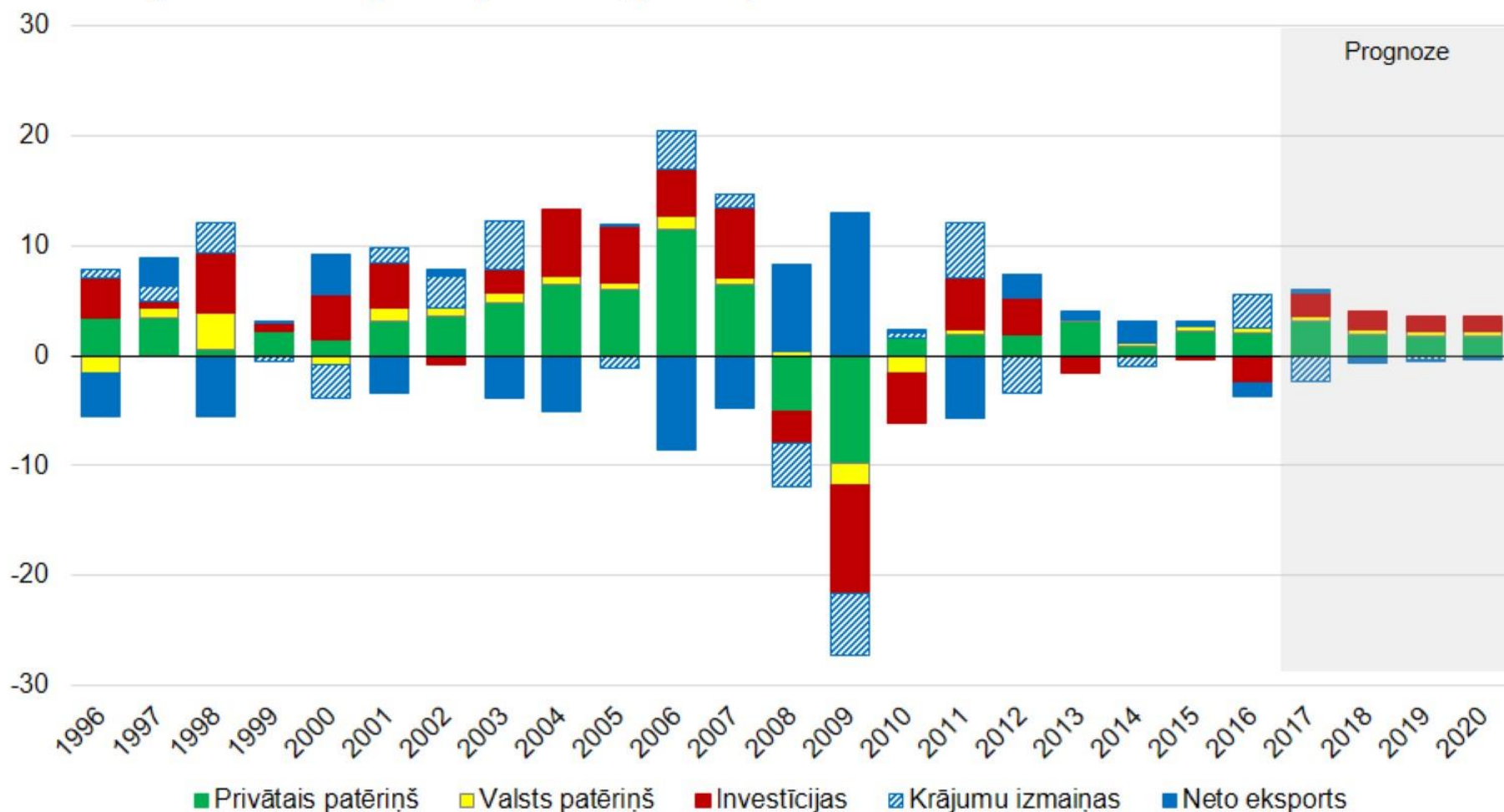

Ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā nodrošinās privātā patēriņa un investīciju pieaugums

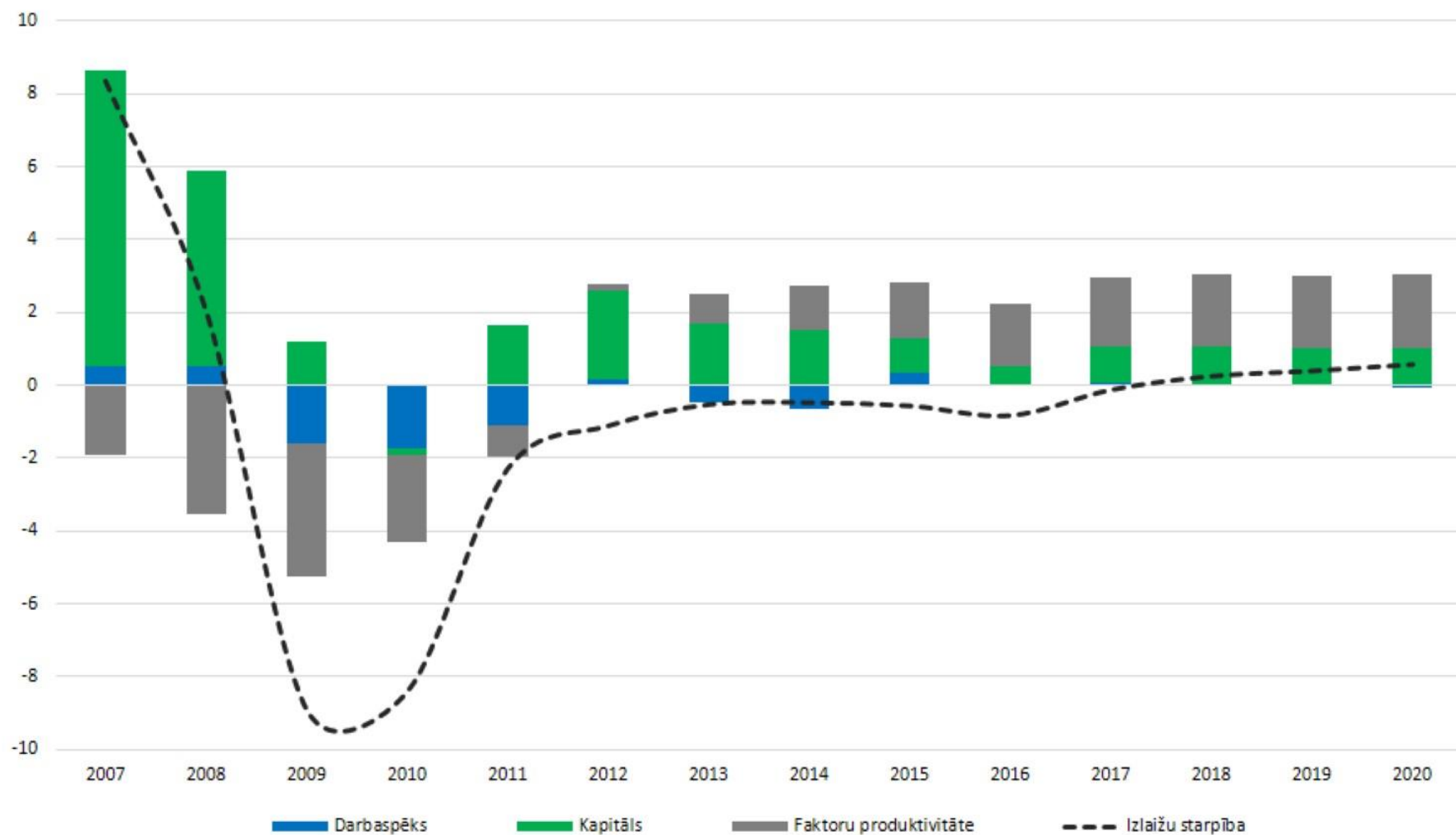
LATVIJAS REPUBLIKAS
FINANŠU MINISTRIJA

IKP izaugsmes devums pa komponentēm, procentpunkti

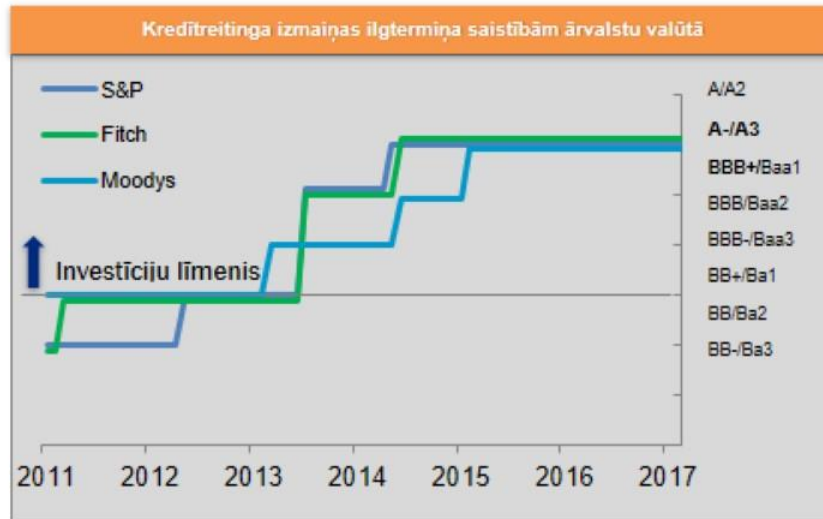

IKP potenciālā izaugsme pamatā balstīsies uz kapitāla un kopējās faktoru produktivitātes izaugsmi

Kredītreitingu aģentūras atzinīgi novērtē zemo valsts parāda un budžeta deficīta līmeni, kā arī stabilo institucionālo pārvaldību - Latvijas kredītreitings ieņem stabilu pozīciju

Avots: S&P, Fitch, Moody's, dati uz 2017.gada 22.septembri

Valsts	Moody's	S&P	Fitch
Beļģija	Aa3	AA	AA-
Čehija	A1	AA-	A+
Igaunija	A1	AA-	A+
Slovākija	A2	A+	A+
Polija	A2	BBB+	A-
Latvija	A3 (stabils)	A- (pozitīvs)	A- (stabils)
Lietuva	A3	A-	A-
Īrija	A3	A+	A
Itālija	Baa2	BBB-	BBB
Slovēnija	Baa1	A+	A-
Spānija	Baa2	BBB+	BBB+

Avots: S&P, Fitch, Moody's

Latvijas kredītreitingu spēcinošie faktori

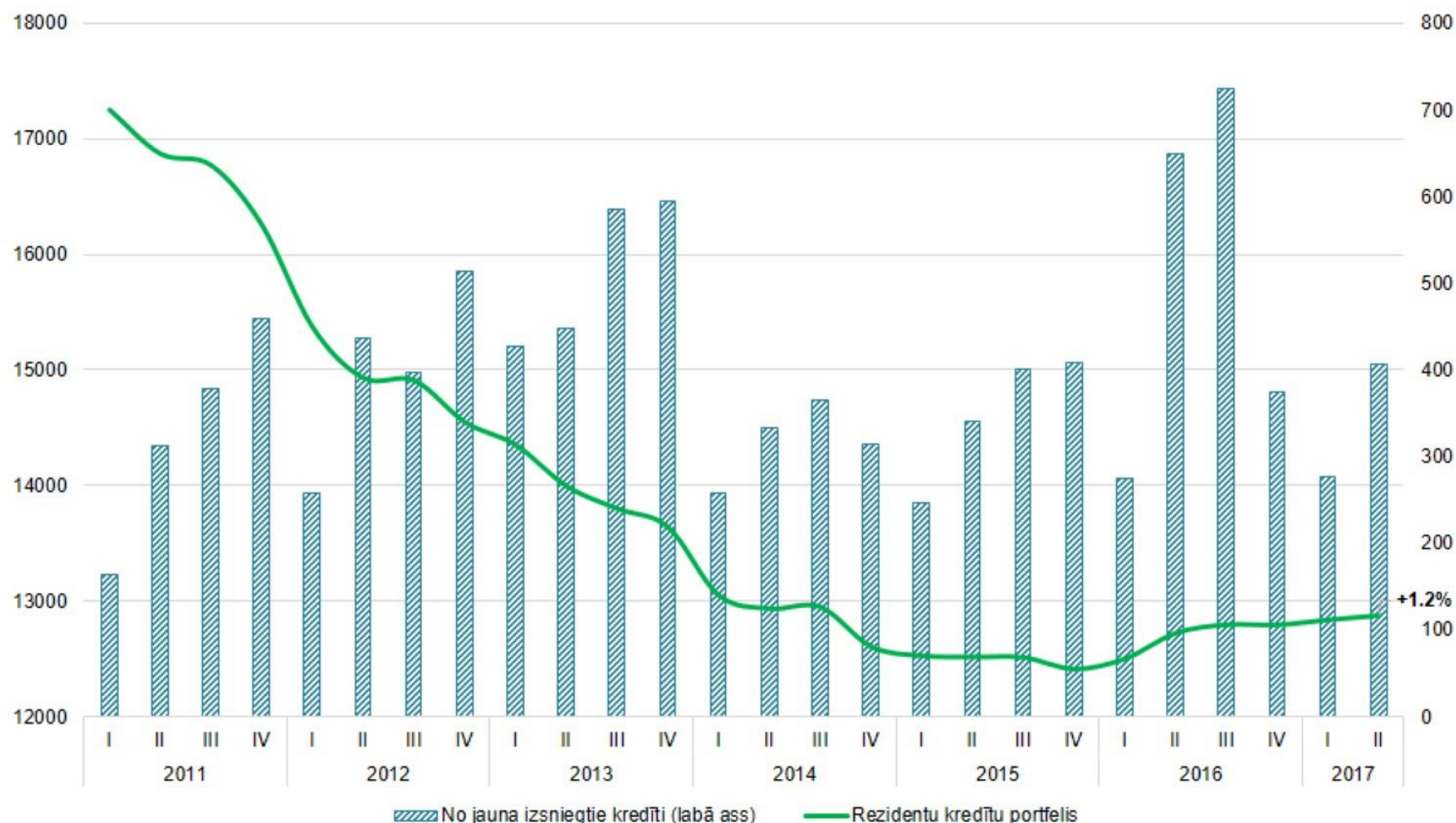
- Latvijas kredītreitingu A reitinga grupā uztur valsts institucionālās pārvaldības stabilitāte
- Valsts īstenotā fiskālā politika. Gan parāda, gan deficīta līmenis ir mazāks, kā ES vidējais rādītājs A reitinga grupā
- Pievienošanās Eirozonai un Latvijas kļūšana par OECD dalībvalsti
- Banku sektora attīstība un stabilitāte

Latvijas kredītreitingu vājināšie faktori un izaicinājumi

- Valsts vājais ārējo finanšu stāvoklis, zemie ienākumi uz vienu iedzīvotāju un mazā, kā arī atvērtā ekonomika ierobežo reitinga attīstību
- Nepieciešams papildus finansējums sociālām nozarēm un aizsardzībai
- Ārējā finansējuma riski un Krievijas ģeopolitiskā ietekme var kavēt ekonomikas attīstību, tādējādi kavējot arī kredītreitinga attīstību.

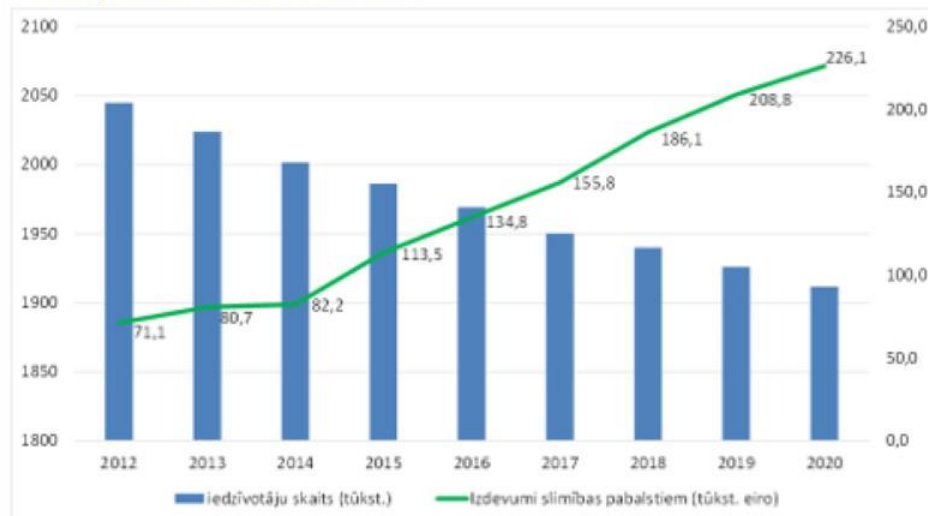
Kreditēšanas tirgus kļūst aktīvāks; kopš pērnā gada vidus atsācies kopējā kredītportfeļa pieaugums

Kamēr iedzīvotāju skaits samazinās, izdevumi slimības pabalstiem palielinās, pieaugot pabalsta saņēmēju vidējam vecumam

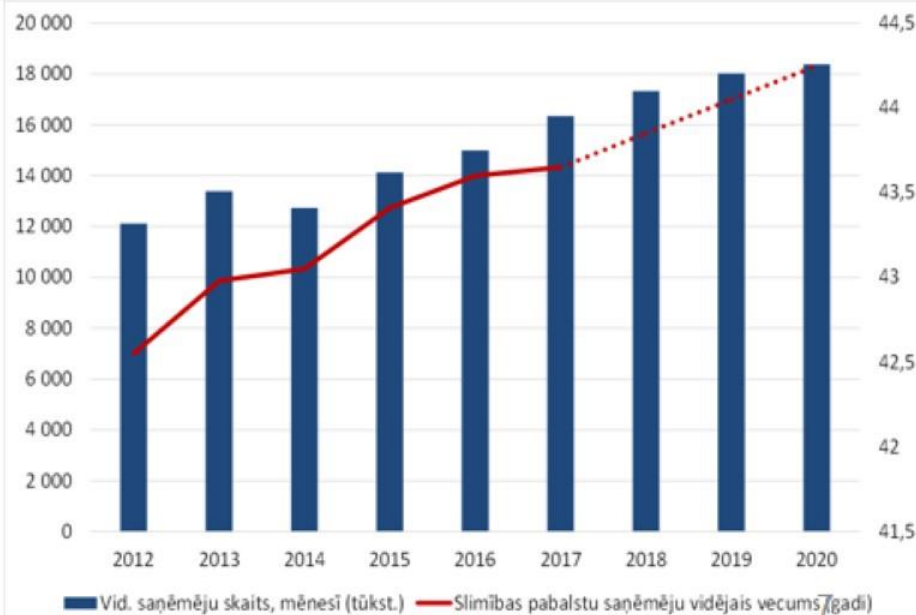
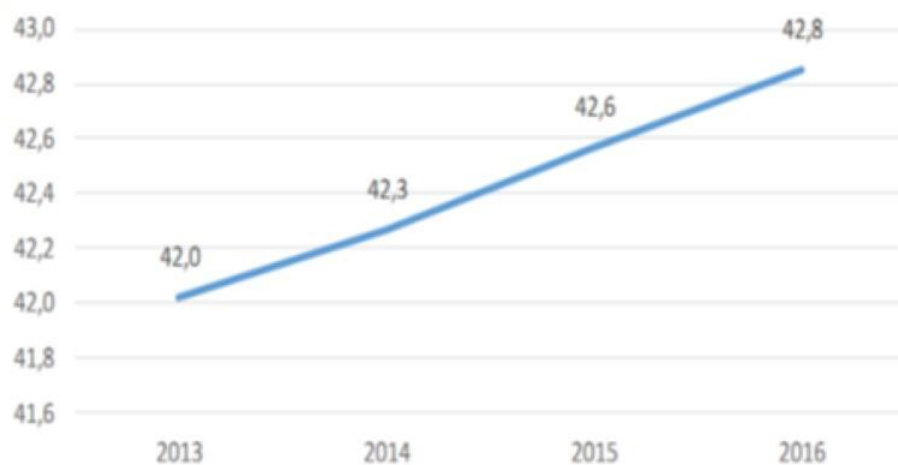

LATVIJAS REPUBLIKAS
FINANŠU MINISTRIJA

Sabiedrības novecošanās rezultātā sociālo pabalstu izdevumiem arī turpmāk gaidāms pieaugums; nepieciešams uzlabot veselības pakalpojumu kvalitāti

Nodarbināto vidējā vecuma pieaugums

Datu avots: VID datu noliktava, Eurostat

Latvijas makroekonomiskās attīstības rādītāji liecina par stabilu ekonomikas izaugsmi

LATVIJAS REPUBLIKAS
FINANŠU MINISTRIJA

Makroekonomiskie rādītāji	2016 fakts	2017 prognoze	2018 prognoze	2019 prognoze	2020 prognoze
Iekšzemes kopprodukts (IKP), milj. euro	25 021	26 676	28 359	29 977	31 663
pieaugums faktiskajās cenās, %	2.7	6.6	6.3	5.7	5.6
pieaugums salīdzināmās cenās, %	2.0	3.7	3.4	3.2	3.2
IKP deflators (gads pret gadu), %	0.7	2.8	2.8	2.4	2.3
Patēriņu cenu indeksa pieaugums, %	0.1	2.8	2.8	2.4	2.1
Tautsaimniecībā nodarbināto mēneša vidējā bruto darba samaksa, euro	859	915	970	1 021	1 072
pieaugums faktiskajās cenās, %	5.0	6.5	6.0	5.3	5.0
pieaugums salīdzināmās cenās, %	4.9	3.6	3.3	2.9	2.9
Nodarbinātība, tūkst. iedzīvotāju (atbilstoši darbaspēka apsekojumiem)	893	893	893	893	893
pieaugums, %	-0.3	0.0	0.0	0.0	0.0
Bezdarba līmenis (gada vidējais), % no ekon. aktīviem iedzīvotājiem	9.6	8.9	8.2	7.7	7.2

Budžets 2018-2020

Pielaujamā vispārējās valdības budžeta bilance

	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020
	Likums 07.11.2013*	Fakts	Likums 17.12.2014	Fakts	Likums 30.11.2015	Fakts	Budžeta likums 10.12.2016	Budžeta plāns 2018 12.10.2017	Budžeta likums 10.12.2016	Budžeta plāns 2018 12.10.2017	Budžeta likums 10.12.2016	Budžeta plāns 2018 12.10.2017	Budžeta plāns 2018 12.10.2017
IKP, milj. <i>euro</i> (faktiskajās cenās)	24.764	23.631	25.366	24.368	26.127	25.021	26.403	26.676	27.905	28.359	29.615	29.977	31.663
Strukturālā vispārējās valdības budžeta bilance		-1,0	-1,0	-1,0	-0,9	0,3	-1,0	-0,9	-1,1	-1,2	-1,0	-0,6	-0,4
Bilances cēliskā komponente		-0,2	0,0	-0,2	-0,1	-0,3	-0,1	0,0	0,1	0,1	0,3	0,2	0,3
One-off un citi īslaicīgie pasākumi		-0,4								0,0		-0,5	-0,3
Vispārējās valdības budžeta bilance	-0,9	-1,6	-1,0	-1,3	-1,0	0,0	-1,1	-0,9	-1,0	-1,0	-0,7	-0,9	-0,4
Vispārējās valdības budžeta bilance, milj. <i>euro</i>	-222,9	-372,6	-247,9	-305,4	-258,6	3,4	-289,3	-235,0	-289,2	-293,6	-214,3	-267,5	-124,3
Fiskālā nodrošinājuma rezerve, milj. <i>euro</i>							26,4	26,7	27,9	28,4	29,6	0,0	31,7
* Fiskālās disciplīnas likums stājās spēkā 2014.gada 1.janvārī				Veselības reforma, milj.EUR	milj. <i>euro</i>		34,3	34,7	111,6	111,6	148,1	148,1	
				Veselības nozarei papildus piešķirtais finansējums, nodrošinot 4% no IKP milj.EUR	milj. <i>euro</i>								144,0
				1 % no VSAOI, veselībai, milj.EUR	milj. <i>euro</i>					85,3		99,6	105,5

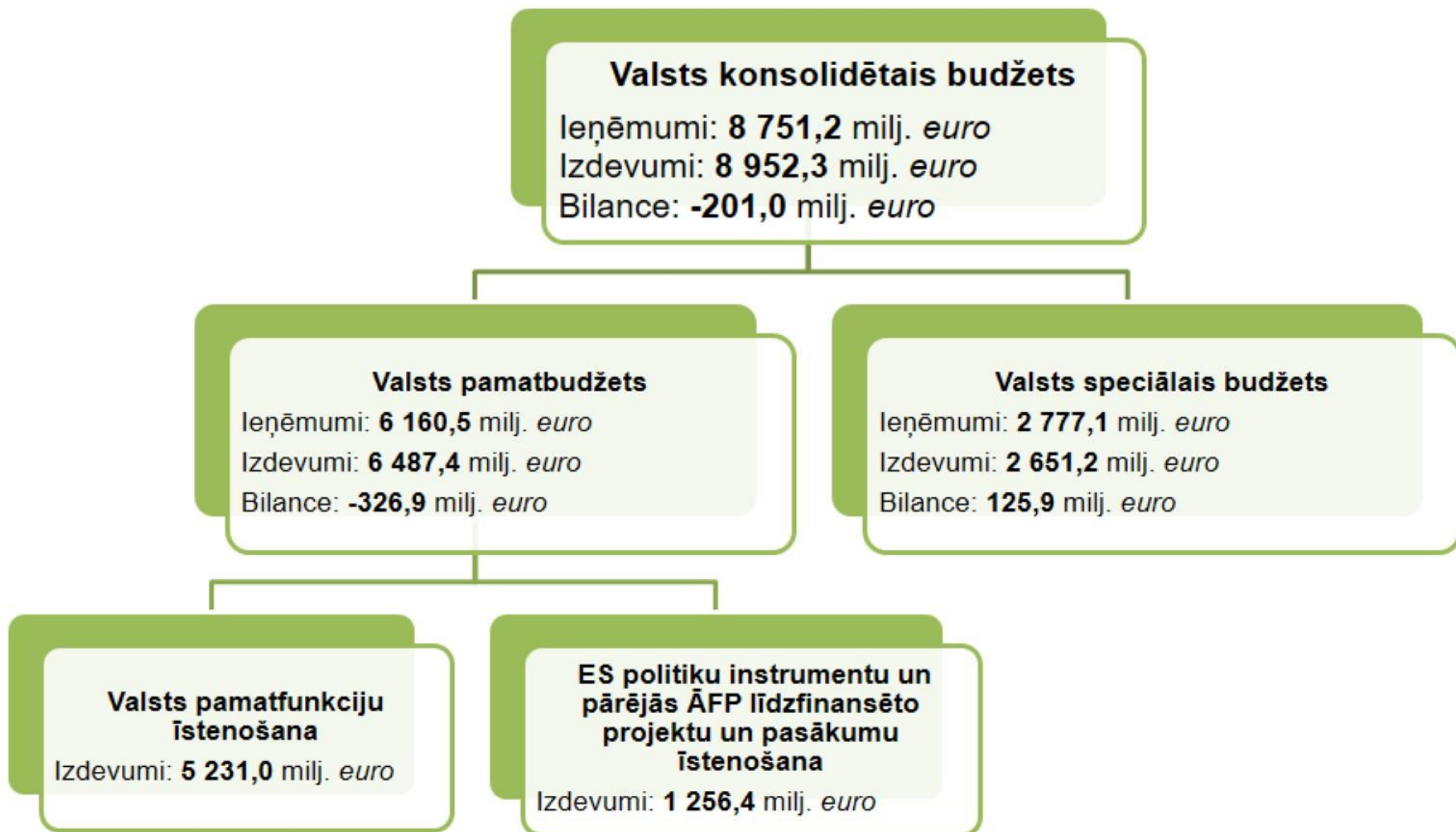
vispārējās valdības sektors ietver valsts un pašvaldību budžeta iestādes, sociālās apdrošināšanas fondu, valsts un pašvaldību kontrolētas un finansētas kapitālsabiedrības

Likumprojekts «Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2018., 2019. un 2020.gadam»

- 1) valsts aizsardzības spēju palielināšana, nodrošinot valsts aizsardzības finansējumu pret IKP 2 procentu apmērā;
- 2) ilgtspējīgas un sabalansētas valsts ekonomiskās attīstības veicināšana, ieviešot uzņēmumu ienākuma nodokļa 0 procentu likmi reinvestētai peļņai, samazinot darbaspēka nodokļa slogu un valsts budžeta iespēju robežās primāri nodrošinot finansējuma pieaugumu aizsardzībai, veselībai, demogrāfijai un autoceļu uzturēšanai;
- 3) iedzīvotāju ienākumu nevienlīdzības mazināšana, palielinot minimālo algu, ieviešot progresīvo IIN neapliekamo minimumu un diferencējot IIN likmi;
- 4) nodokļu ieņēmumu apjoma pret IKP pakāpeniska palielināšana līdz 1/3 no IKP, pamatā uzlabojot nodokļu iekasējamību.

Kopsavilkums par 2018.gada budžetu

Veiktie pasākumi valsts budžeta izdevumos 2018.gadam

LATVIJAS REPUBLIKAS
FINANŠU MINISTRIJA

Prioritārajiem pasākumiem atbalstītais finansējums 2018.-2020.gadam

LATVIJAS REPUBLIKAS
FINANŠU MINISTRIJA

Būtiskākie
pasākumi

Aizsardzības ministrijas
finansējums **2018.gadā**
sasniedz **2%** no IKP

Veselības nozares
finansējums **2020.gadā**
tiecas uz **4%** no IKP

Papildu
finansējums
prioritātēm

336,3

2018

367,5

2019

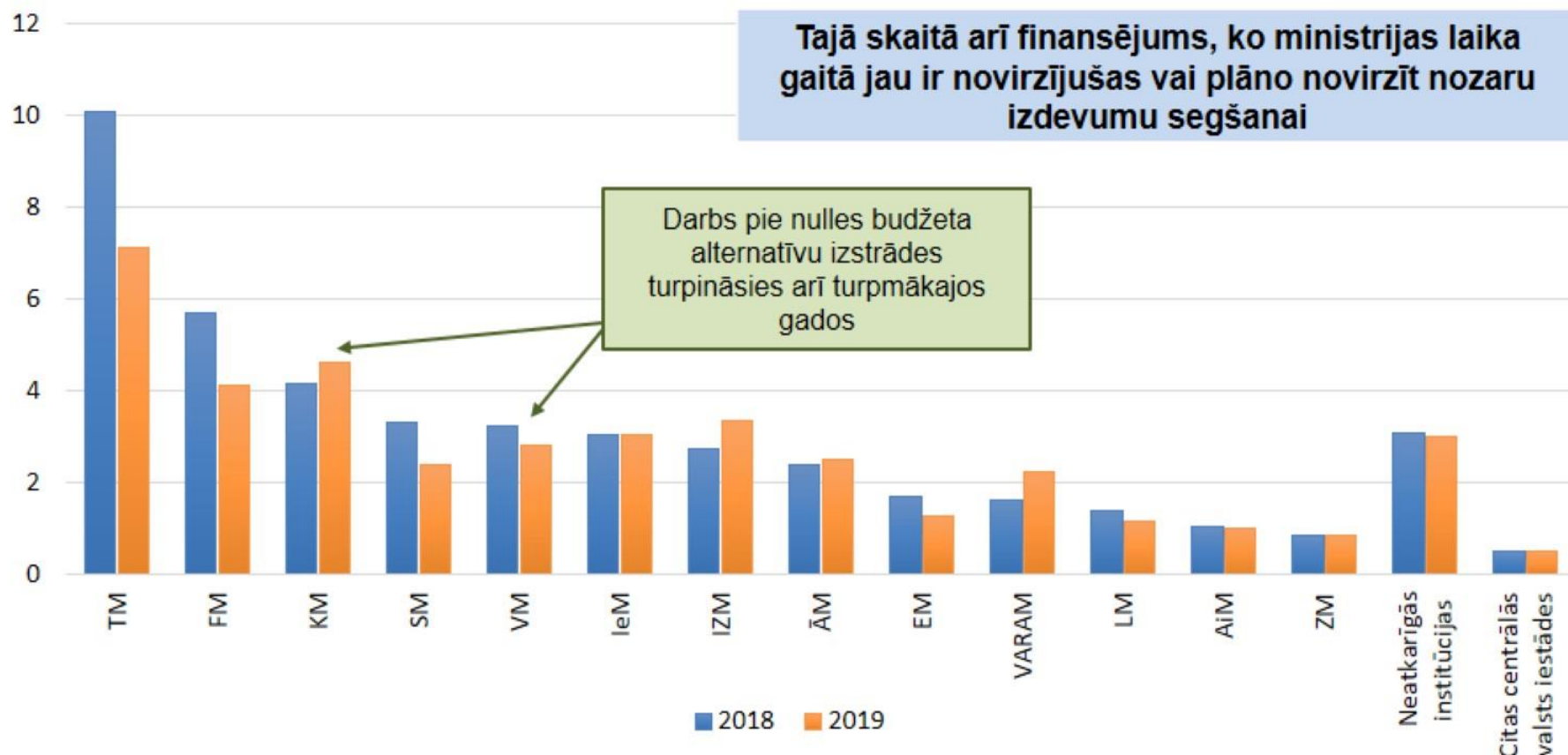
400,8

2020

Citi būtiskāki
pasākumi

- Demogrāfijas pasākumi, atbalsts audžuģimenēm un aizbildņiem, sociālo programmu stiprināšana
- Autoceļu sakārtošana
- Augstākās izglītības pedagogu atalgojums, finansējums fundamentālajiem un lietišķajiem pētījumiem, sporta nozares pasākumiem
- Austrumu robežas sakārtošana un iekšējās drošības stiprināšana
- Kultūras projektu un mediju atbalsts, integrācijas pasākumi
- Citi valdības prioritātēm un tautsaimniecībai nozīmīgi pasākumi

Apzināti iekšējie resursi prioritātēm 2018.gadam 52,5 milj. euro, bet 2019.gadam 47,6 milj. euro

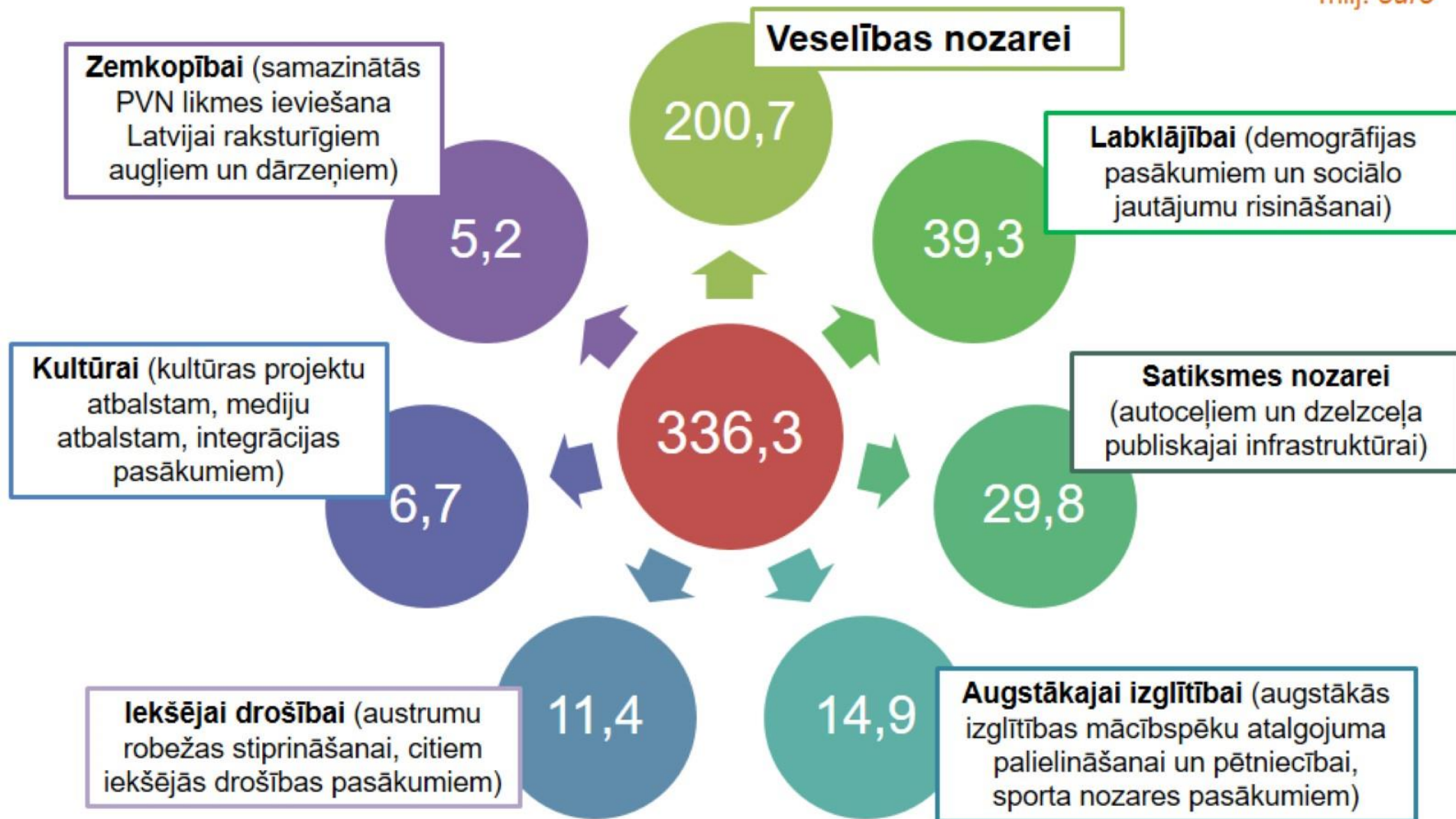

Ministrijas iesniegušas Finanšu ministrijai priekšlikumus par prioritāro pasākumu pārskatīšanas rezultātā identificētajiem iekšējiem resursiem, kā arī par citus papildu priekšlikumus par citiem iekšējiem resursiem un to izlietošanas mērķiem.

Būtiskākais prioritārajiem pasākumiem atbalstīts finansējums 2018.gadam

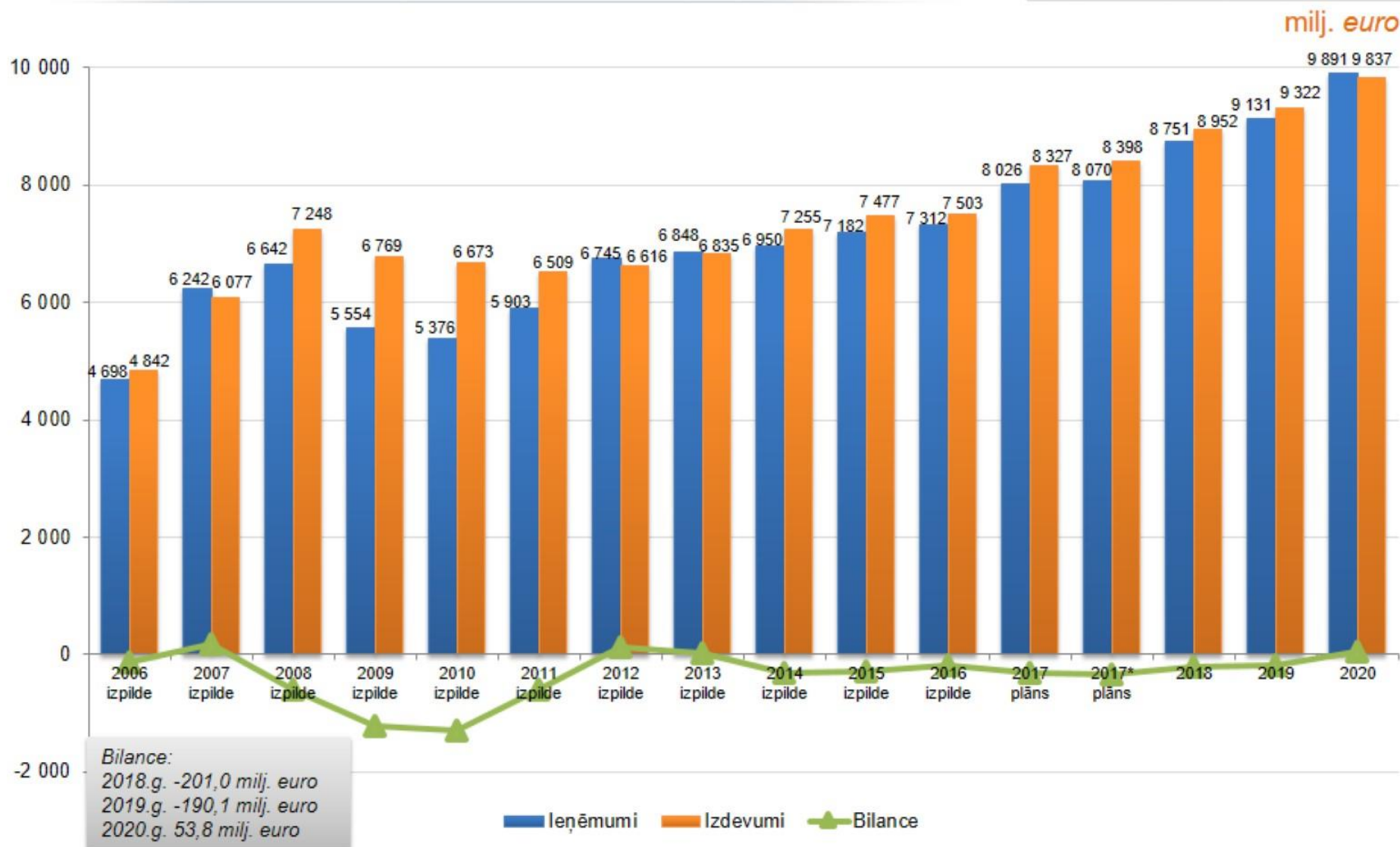
milj. euro

Valsts konsolidētais budžets (pamatbudžets un speciālais budžets)

LATVIJAS REPUBLIKAS
FINANŠU MINISTRIJA

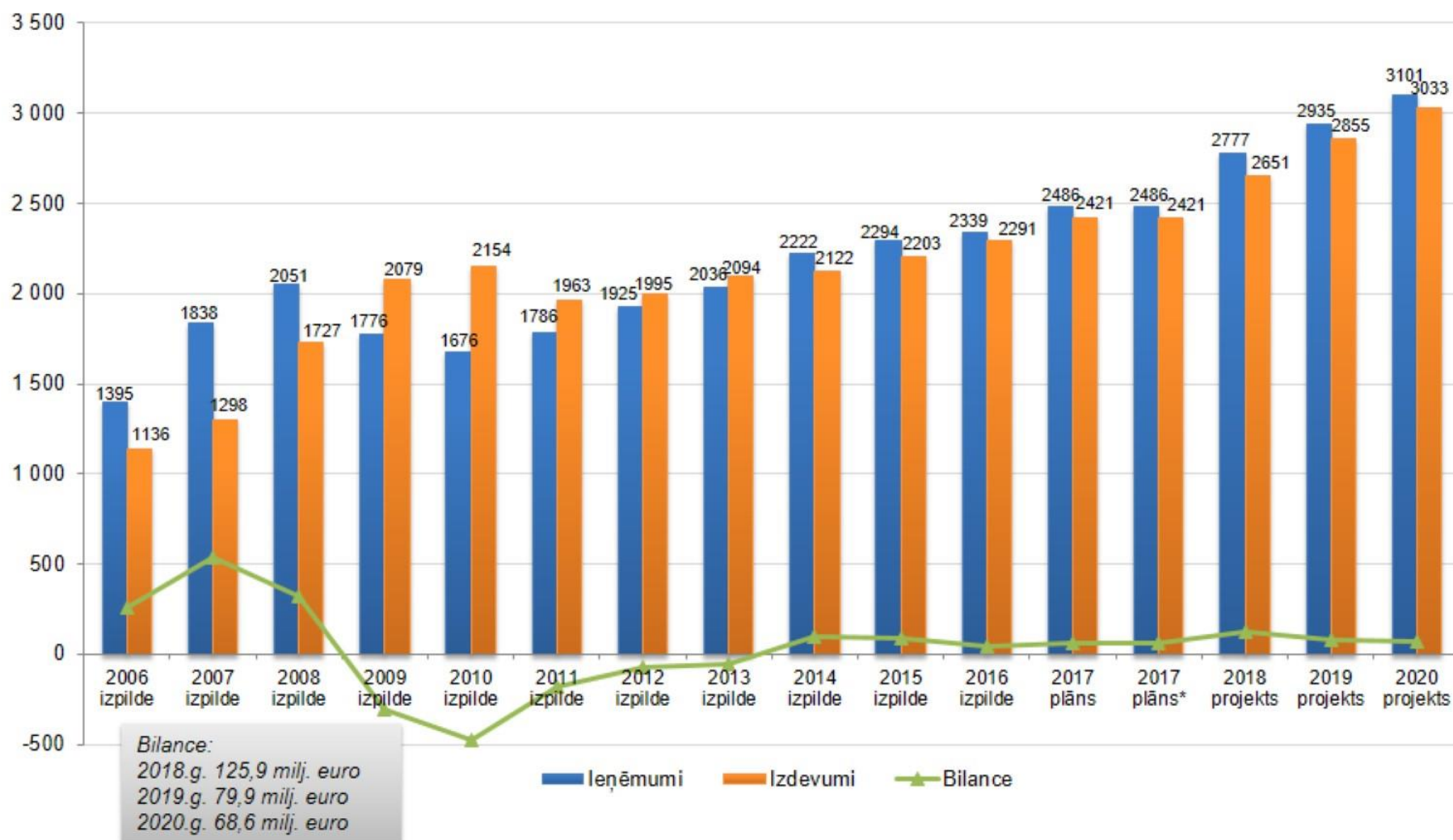

*atbilstoši Finanšu ministrijas rīkojumiem par apropriācijas pārdali līdz 2017.gada 1.oktobrim

Valsts speciālā budžeta izdevumi

milj. euro

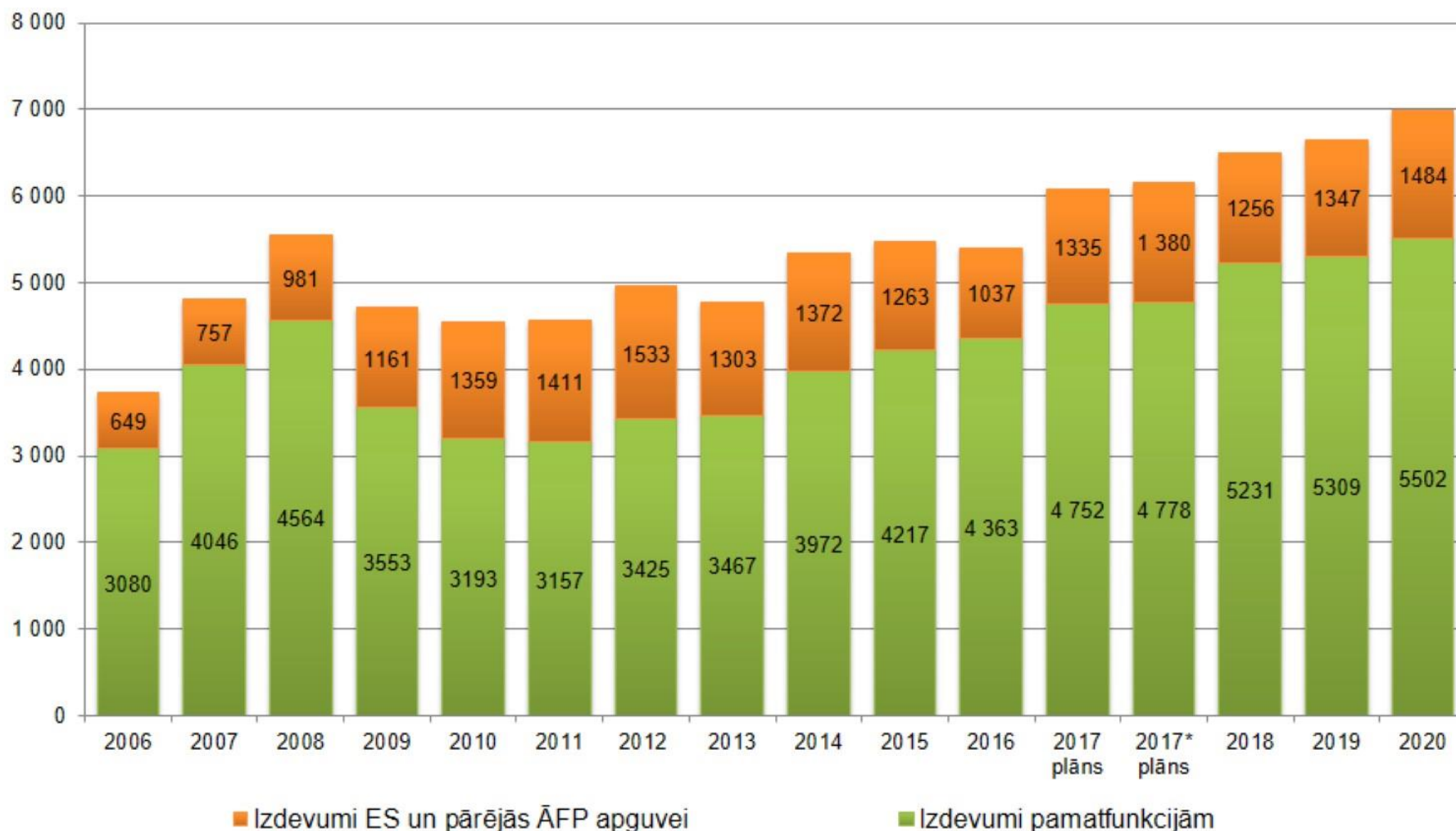

Valsts pamatbudžeta izdevumi pamatfunkciju un es fondu finansēšanai

LATVIJAS REPUBLIKAS
FINANŠU MINISTRIJA

milj. euro

*atbilstoši Finanšu ministrijas rīkojumiem par apropriācijas pārdali līdz 2017. gada 1. oktobrim

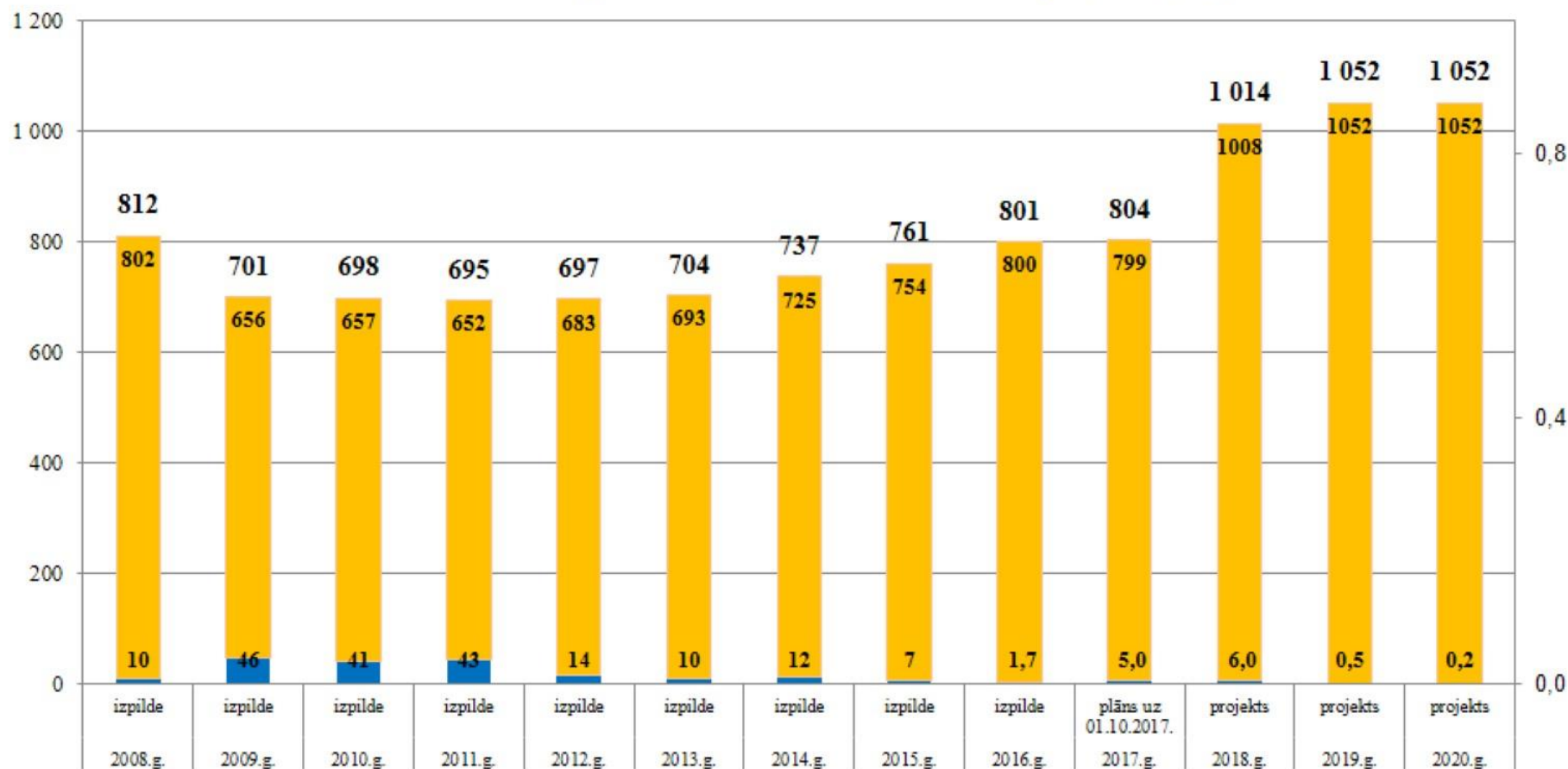
Veselības nozares finansējums 2018.gadā pārsniedz 1 miljardu *euro*

LATVIJAS REPUBLIKAS
FINANŠU MINISTRIJA

milj. *euro*

Veselības ministrijas valsts budžeta izdevumu dinamika pa gadiem, milj. *euro*

■ Izdevumi valsts pamatfunkciju īstenošanai

■ Izdevumi ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto un finansēto projektu un pasākumu īstenošanai

Ar budžetu saistītie likumprojekti

Pavadošo likumprojektu
paketi veido **28** likumprojekti

Kopā ar likumprojektu «Par valsts budžetu 2018.gadam» tiek iesniegts:

Likumprojekts «Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2018., 2019. un 2020.gadam» (izstrādāts saskaņā ar Fiskālās disciplīnas likumu)

Likumprojekts ietver šādus būtiskākos jautājumus:

- 1) Vidēja termiņa budžeta politikas principus un prioritāros attīstības virzienus;
- 2) IKP un potenciālā IKP prognozes;
- 3) strukturālās bilances mērķi un tam atbilstošo vispārējās valdības budžeta bilanci;
- 4) valsts budžeta finansiālās bilances apjomu un maksimāli pieļaujamo valsts budžeta izdevumu kopapjomu;
- 5) valsts budžeta ieņēmumu prognozes;
- 6) izlīdzinātos izdevumus 2018., 2019. un 2020.gadā un koriģētos maksimāli pieļaujamos valsts budžeta izdevumus;
- 7) maksimāli pieļaujamo valsts budžeta kopējo izdevumu apjomu katrai ministrijai un citai centrālajai valsts iestādei;
- 8) pašvaldību kopējo aizņēmumu pieļaujamo palielinājumu;
- 9) IIN sadalījumu starp valsts un pašvaldību budžetiem;
- 10) kompleksā risinājuma elektroenerģijas tirgus attīstībai nodrošināšana.

Likumprojektam pievienota Fiskālo risku deklarācija un Fiskālās disciplīnas padomes sagatavots fiskālās disciplīnas uzraudzības ziņojums

Fiskālā nodrošinājuma rezerve 2018. un 2020.gadā ir 0,1% no IKP

Saskaņā ar Fiskālās disciplīnas likumu (FDL), valstī ir ieviesta fiskālo risku vadības sistēma, kas darbojas jau trešo gadu. Tā ietver fiskālo risku identificēšanu, risku mazināšanu un paliekošā riska ietekmes un iestāšanās varbūtības novērtēšanu. FDL nosaka, ka atbilstoši valstī pastāvošajiem riskiem, budžeta veidošanā ir jāparedz rezerve, kas nodrošinātu, ka, neraugoties uz riskiem, deficīts nepārsniedz pieļaujamās robežas.

Saskaņā ar FDL, katru gadu kopā ar Vidēja termiņa budžeta ietvara likumu MK iesniedz Saeimā arī fiskālo risku deklarāciju, kurā sniegta informācija par identificētajiem riskiem un atbilstoši riskiem, tiek noteikts arī fiskālā nodrošinājuma rezerves lielums.

Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, riski pamatā ir saglabājušies nemainīgi. Papildu ir apskatīti riski, kas saistīti ar finanšu sektora darbību un apstiprināto nodokļu reformu.

Šogad fiskālo risku deklarācijā kopumā ir analizēti šādi fiskālie riski:

- Valsts galvojumi un aizdevumi;
- riski labklājības nozarē;
- iemaksas ES budžetā;
- ES fondu apguve;
- valsts galvojumi studiju un studējošo kreditēšanai;
- valsts saistības veikt kapitāla iemaksas uz pieprasījumu;

- publiskās un privātās partnerības projekti;
- vispārējās valdības sektorā pieklasificēto kapitālsabiedrību darbības fiskālie riski;
- Satversmes tiesu lēmumi un finanšu sektora darbība.
- finanšu sektors;
- nodokļu reforma

Fiskālās disciplīnas padomes ziņojums – galvenie secinājumi

- **Padomes ieskatā nodokļu reforma mazinās darbaspēka nodokļu slogu cilvēkiem ar zemiem un vidējiem ienākumiem.** IIN likmes samazinājums un diferencētā neapliekamā minimuma palielinājums samazina nodokļu ķīli, kas ir salīdzinoši augsts mazo algu saņēmējiem.
- **Padome atzinīgi vērtē izdevumu pārskatīšanas otro iterāciju un norāda, ka nākotnē izdevumu efektivitātei būs izšķiroša nozīme.** Izdevumu pārskatīšanas prakse ir apsveicama, un nepieciešams turpināt darbu pie budžeta izdevumu efektivitātes uzlabošanas.
- **Reformas ar ievērojamu fiskālo ietekmi nevajadzētu atdalīt no budžeta veidošanas procesa.** Nodokļu reformas likumprojektu iesniegšana Saeimā bija atrauta no budžeta analīzes un sagatavošanas procesa.
- **Padome atbalsta lēmumu veidot fiskālā nodrošinājuma rezervi 2018. un 2020. gadam un aicina valdību ievērot likumu un veidot fiskālā nodrošinājuma rezervi arī 2019. gadam 0,1% no IKP apmērā.** Padome uzstāj, ka līdzekļu nepietiekamība nav pietiekams iemesls neveidot rezervi.
- **Padome norāda, ka ir nepieciešams turpināt darbu pie fiskālo risku analīzes pilnveidošanas.** Piemēram, analīzei jābūt visaptverošai un turpmāk jāizvairās no pārmērīgas paļaušanās uz kvalitatīviem vērtējumiem un simetrijas principa plašas piemērošanas.
- **Padome uzskata, ka labvēlīgie ekonomikas apstākļi prasīs Valdībai plānot budžetu ar pārpalikumu.** Lai samazinātu riskus, labvēlīgos ekonomikas apstākļos nedrīkst saglabāt augstu valsts parāda līmeni, kurš ir uzkrāts krīzes un lēna ekonomikas attīstības tempa gados.
- **Padome turpina neatbalstīt deficīta palielināšanu, lai īstenotu veselības reformu.** Padome piekrīt nepieciešamībai palielināt budžeta finansējumu veselības aprūpes izdevumiem, bet ir nepieciešama oficiāla informācija par turpmākiem reformas pasākumiem un papildus finansējuma saistību ar sagaidāmajiem rezultātiem.
- **Padome uzskata, ka Valdībai jāveic maksimāli pieļaujamo izdevumu apmēra pārrēķins, respektējot fiskālo nosacījumu aprēķinu metodoloģiju.** Atšķirība aprēķinos izriet no tā, ka Padome nevar piekrist nodokļu reformas ietekmes vērtējuma uz izdevumu pieauguma nosacījuma aprēķinu.

Nodokļu politikas izmaiņas – kompleksais risinājums

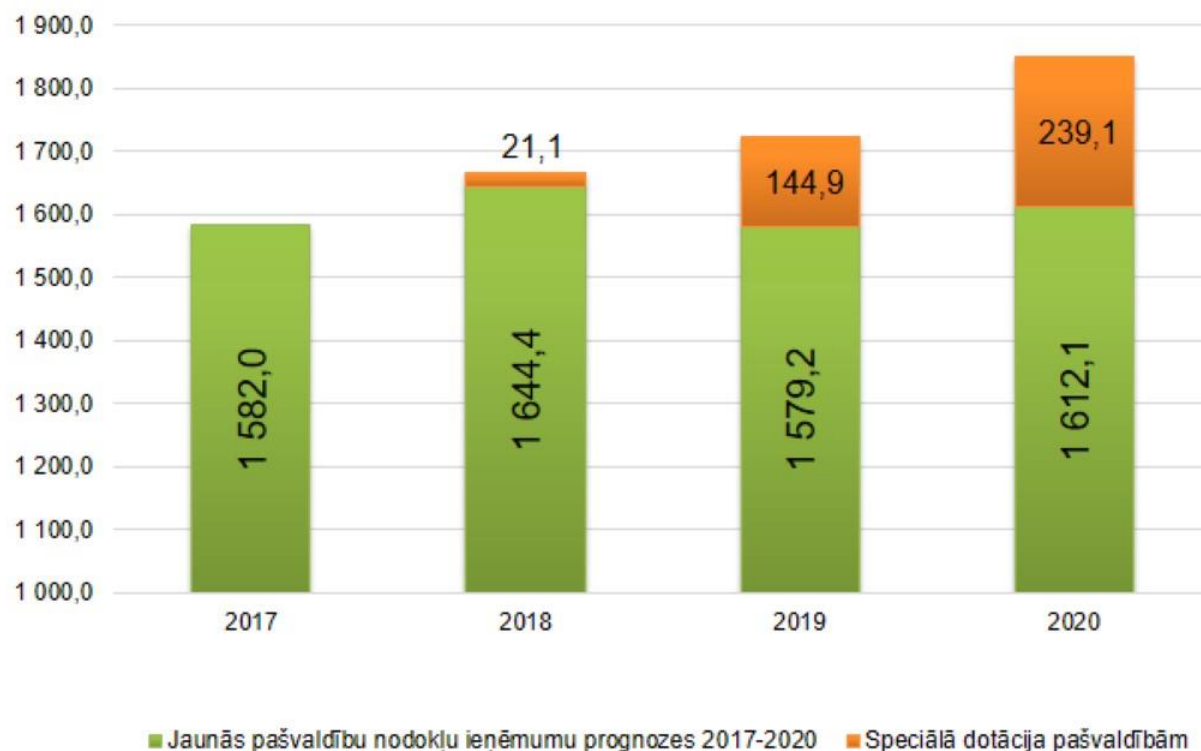
Tiek turēts solījums nepiedāvāt jaunus nodokļu pasākumus pēc nodokļu reformas apstiprināšanas

Atsevišķos gadījumos tiek paredzēti pārsvarā tehniskie precizējumi, pildot t.sk. Saeimas dotos uzdevumus (piemēram, attiecībā uz minimālās algas ieviešanu preses izdevējiem)

Nodokļu reformas rezultātā mainīsies nodokļu ieņēmumu struktūra

Panāktā vienošanās, ka pašvaldībām tiek nodrošināti ieņēmumi 19,6 % apmērā no kopbudžeta* nodokļu ieņēmumiem

Gads	Palielinot no 19,5% uz 19,6% kompensācijas apmēra palielinājums
2018.	+8,5 milj. euro
2019.	+8,8 milj. euro
2020.	+9,4 milj. euro

Kopsavilkums par 2018.gada budžetu

- Visu budžeta sagatavošanas procesu valdība ir uzturējusi savstarpēji ieinteresētu dialogu ar sociālajiem un sadarbības partneriem,
- Veiksmīgi ir noritējis nozaru ministriju budžeta izdevumu padziļinātās pārskatīšanas process, rodot nepieciešamo finansējumu prioritāriem pasākumiem,
- Rasts papildus finansējums valdības noteiktajām prioritātēm- veselībai, iekšējai un ārējai drošībai,
- 2018. gada budžetā ir turēts solījums – nepiedāvāt jaunus nodokļu pasākumus pēc nodokļu reformas apstiprināšanas Saeimā šajā vasarā,
- Pašvaldībām tiek nodrošināti ieņēmumi 19,6% apmērā no kopbudžeta nodokļu ieņēmumiem.

Paldies par uzmanību!

